

"Журналіст, художник, редактор, письменник, мандрівник..."

«Всі ми родом з дитинства», – писав у «Маленькому принці» Антуан де Сент-Екзюпері. З дитинства наші таланти, захоплення, любов до прекрасного. Це стосується й Валерія М'ятовича, котрий 15 лютого відзначатиме свій черговий ювілей. Він відомий на Кіровоградщині журналіст, тривалий час очолював обласну газету «Народне слово», а 2016-го несподівано подивував романом «Номенклатурний декамерон», заявивши про себе як про письменника.

Його життя пов'язане з Кіровоградщиною. Народився в селі Кальниболота Новоархангельського району, дитячі роки пройшли на берегах мальовничої Малої Висі в селі Моргунівці Новомиргородського району; в школу пішов у Новогригорівці, що на Маловисківщині. Десятирічку закінчував у Хмельовому. Сільська природа, добрі й щирі люди впливали на формування його особистості. Як він зізнався в одному з інтерв'ю, його й досі хвилюють спогади з дитинства про білу чепурну хату серед великого саду, обсадженого різнобарвними мальвами, казкову на вигляд пасіку, вражаючий смак бабусиних страв, річка, тоді ще багата на різну рибу. Любив годинами роздивлятися польові квіти, спостерігати за хмарами, які йому когось нагадували – то баранця, то химерного вигляду людину, то ще щось. Допитливість спонукала одного разу податися в мандрівку за хмарами з сусідом-однолітком.

Приблизно в чотирирічному віці у нього проявився потяг до малювання. Згодом малював усе, що бачив, а особливо односельців, які заходили у гості до батьків. Потім була шкільна стінгазета, за художнє оформлення якої відповідав. Газета проперчувала двієчників та порушників дисципліни, а одного разу, зізнається, й сам потрапив на її сторінки, коли був помічений за грою в теніс у сільському клубі у вечірній час. Школярам не дозволяли відвідувати клуб увечері, а в теніс хотілося ж грати!

Було бажання вчитися на художника. Але в Одеському художньому училищі імені Грекова, до якого звернувся листом, пояснили: треба спочатку закінчити художню школу. В селі, звісна річ, її не було. Дитяче захоплення нагадує про себе й нині, тож інколи (частіше не дозволяє брак часу) у нього в руках знову олівець чи пензлик. Навіть хоче брати уроки в професійних художників.

Школярем кілька років грав у колгоспному духовому оркестрі, основою якого були колоритні й талановиті музиканти. Про одного з них, Павла Фоковича Пильщика, який і на фронтах Другої світової війни не розлучався з трубою, хлопець написав замітку, опубліковану Маловисківською районною газетою «Будівник комунізму». Йому навіть заплатили гонорар – один карбованець і 32 копійки – солідні на той час гроші. Але головне – популярність серед односельчан, яка несподівано звалилася на юного сількора. Вже замислювався, чи не податися по закінченні школи в журналісти. Думка про це відпала, коли згадана газета відмовилася публікувати його допис про часті відвідання колгоспної комори районним начальством.

Бажання відстоювати справедливість привело хлопця на юридичний факультет Одеського державного університету імені Іллі Мечникова. Валерій М'ятович вважає: йому пощастило навчатися в одному з найкращих на той час вищих навчальних закладів. Це переконання склалося під враженням викладачів – відомих вчених і неординарних особистостей. Наприклад, легендарний Ілля Шерішевський, який працював в університеті з 1915 року. Двічі доктор наук, знав багато мов, мав феноменальну пам'ять, що й врятувало його при зустрічі з відомим персонажем Мішкою Япончиком: бандитові забажалося перевірити, чи й справді у чоловіка така незвичайна пам'ять. Як адвокат досяг немислимого – через суд примусив першого секретаря Одеського обкому компартії звільнити дачу, яка належала дочці відомого письменника. До «перестройки» було тоді ще далеко. Серед викладачів був і С. Ковбасюк, учень академіка М. Слабченка, про трагічну долю якого розповів письменник Григорій Гусейнов.

В університеті В. М'ятович відвідував хор, де й познайомився з Володимиром Панченком. Їхня дружба почалася у вісімдесяті роки, коли обидва опинилися в Кіровограді, й тривала до кончини Володимира Панченка в 2019 році.

В. М'ятович не думав пов'язувати долю з журналістикою. За його словами, сталося це майже випадково. Потрібна була тимчасова робота. Проходив мимо редакції

Комінтернівської районної газети «Слава хлібороба» (Одеська область), вирішив зайти – раптом пощастить. Було це в далекому 1975 році. Розпочав завідувачем відділу, був редактором Любашівської районної газети «Хлібороб» (Одеська обл., 1980-1983), Кіровоградської районної газети «Зоря комунізму» (1984-1986), завідував відділом обласної газети «Кіровоградська правда» (1986-1990), а потім очолив новозасновану газету Кіровоградської обласної ради «Народне слово» (1990-2010).

Саме з «Народним словом» В. М'ятович пов'язує найцікавіший, хоча і непростий період своєї журналістики. На той час всі державні процеси ще контролювалися компартією, але суспільство прагло змін. На Кіровоградщині демократичні сили гуртувалися навколо того ж Володимира Панченка та його однодумців. Вони й виступили з ініціативою заснування газети, невідконтрольної компартії. Зрозуміло, що «Народне слово» з першого номера підтримало демократичні процеси, ідею незалежності України. Це поклало на колектив велику відповідальність. Вистояти в непростій ситуації вдалося завдяки принциповості головного редактора Валерія М'ятовича та підтримці демократичних сил на чолі з Володимиром Панченком. Мабуть, це була єдина газета на пострадянському просторі, яка вимагала відставки керівника одного із своїх засновників – обласної державної адміністрації (іншим засновником була обласна рада), коли стало відомо про фальсифікацію за його вказівкою результатів президентських виборів на території області в 2004 році.

В. М'ятович завжди із вдячністю згадує людей, які підтримували газету у нелегкі для неї часи, були її авторами. Перелік їх зайняв би тут чимало місця. Гостями редакції були відомі політики, письменники, зокрема, Дмитро Павличко, В'ячеслав Чорновіл, Павло Мовчан, Володимир Яворівський, Василь Онопенко.

З ініціативи В. М'ятовича були засновані додатки: історико-краєзнавчий – «Слисавет», розважальний – «Наталі», пізнавальний – «Чому?», а також премія імені Володимира Винниченка, яка присуджувалася журналістам, письменникам, громадським активістам, підприємцям за вагомий внесок у розвиток молоді держави. Редакція мала свою друкарню та магазин «Українська книга».

Валерій Павлович був засновником приватних газет «Наш бізнес», «Нова газета», «З перших уст», всеукраїнського журналу «Хобі». Нині – він редактор газети «Наша громада» АТ «Кіровоградське рудоуправління». Не зважаючи на зайнятість журналістикою знайшов час (переважно вдосвіта) для написання роману «Номенклатурний декамерон» (Видавництво «Ярославів вал», 2016), у якому в іронічному тоні йдеться про серйозні речі – причини розпаду імперії під назвою СРСР. Герої – колишня партноменклатура – не можуть змиритися із зникненням цілої країни, хоч самі тому сприяли власними діями чи бездіяльністю. За цей роман автору присуджено Всеукраїнську літературну премію імені Володимира Малика та міжнародну літературно-мистецьку імені Пантелеймона Куліша.

Нині письменник закінчує роботу над новою книгою, яка побачить світ уже прийдешньої весни.

В. М'ятович є другом музею І.К.Карпенка-Карого, бере участь у заходах, подарував автограф листа видатного білоруського прозаїка Василя Бикова, численні світліни відомих літераторів. А ще став радником у виборі туристичних маршрутів: наш колектив охочий до подорожей, а журналіст обізнаний з чарівними куточками краю завдяки численним професійним поїздкам.

Бажаємо Валерію Павловичу нових творчих планів, здобутків та перемог!

Тетяна Ревва, науковиця
літературно-меморіального музею
І.К. Карпенка-Карого
міста Кропивницького

**Валерій М'ятович у музеї
2021**

**Колектив редакції «Народного слова»
у день виходу першого номеру газети
1990**

**Перше вручення премії імені В. Винниченка газети
«Народне слово» Володимиру Панченку
1991**